

Paris. Foto: Magdalena Martin

Ulrika Eleonora kyrkan, London. Foto: Anna Larsson

Köpenhamn.

Olaus Petri kyrka, Helsingfors. Foto: Juhni Laitala

Buenos Aires kyrka. Foto: Pierre Schelander

Margareta kyrkan, Oslo. Foto: Anders Børn. Video: Oslo Museum

Berlin. Invigning 1922. Foto: ur Victoriaförsamlingens arkiv.

Församlingar 1626–1929

De sju svenska församlingsbildningarna utomlands liknade på många sätt församlingarna inom landet. Utlandsförsamlingarna skulle erbjuda svenskar i utlandet gudstjänst och församlingsverksamhet på det egna språket. De har tillkommit under lång tid och har sina rötter ända tillbaka till 1600-talet. Församlingarna är (tillkomstår inom parentes) Sofieförsamlingen i Paris (1626), Ulrika Eleonora församling i London (1710), Gustafs församlingen i Köpenhamn (1901), Victoriaförsamlingen i Berlin (1903), Margaretaförsamlingen i Oslo (1911), Olaus Petriförsamlingen i Helsingfors (1922) och svenska församlingen i Buenos Aires (1929). De som etablerades runt förra sekelskiftet tillkom med motiv som både var religiösa och nationalistiska, typiska för tidsperioden.

Svenska kyrkan

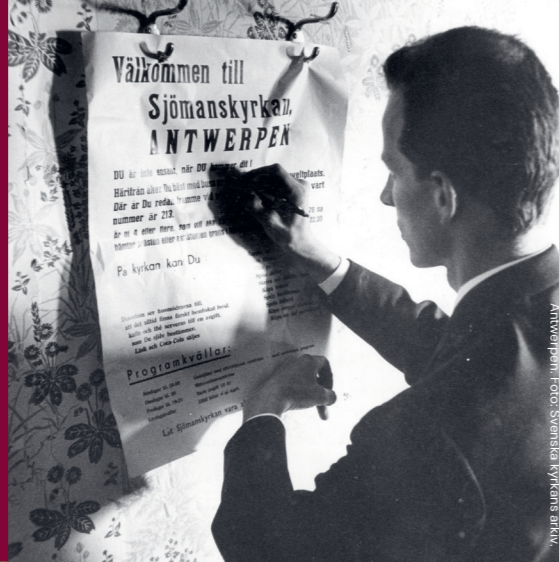

Traditioner & ekonomi

Genom historien har julfester, julbasarer, lucia och annat som hör svensk kultur och identitet spelat en stor roll i de svenska kyrkorna runt om i världen. Ett tillfälle att samlas för gemenskap, men också för arbete. Julbasarernas ekonomiska roll för utlandskyrkornas överlevnad skall inte underskattas. Det oftast enastående ideella engagemang som görs år efter år ger en ordentlig – och absolut nödvändig – inkomst till kyrkornas verksamhet. Att få sprida ljus i mörkret och bevara en del av sin svenska identitet genom lucia, få samlas kring krubban, lyssna till prästens julpredikan och tillsammans inta en måltid med kända smaker betyder mycket för svensken långt borta från sitt hemland. Kyrkan är, och har genom mer än 400 år varit, en viktig kulturbärare.

Svenska kyrkan

Sjömännens trygga hamn

Den förste svenske sjömansprästen skickades ut 1709 till Konstantinopel. Här startade också svensk sjömansvård av EFS 1869. EFS sjömansmission stöddes av nyevangeliskt väckta och motivet för verksamheten var att omvända sjömännens till ett kristligt liv. Däremot var förståelsen för sociala insatser begränsad. Den sjömanskyrkoverksamhet som inleddes inom Svenska kyrkan hade en annan karaktär. Sjömännens sociala behov sattes i centrum och kyrkans insatser blev beroende av dessa behov i en folkkyrklig ansats. Evangeliet skulle ges till allt svenskt sjöfolk tillsammans med en social omvårdnad. Båtbesök kombinerades med läsrum och bibliotek, så småningom bussar som körde sjömännens från båt till sjömanskyrka och erbjöd en miljö bortom hamnkrogar och prostitution.

Närvarande – mitt i livet

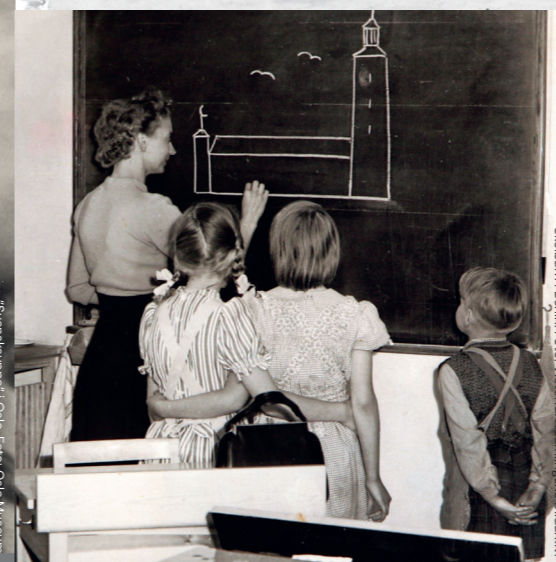
När människor befinner sig utomlands finns ofta ett främlingskap i och med att man inte på samma sätt som hemma har kännedom om lokala lagar, regler och sjukförsäkringssystem och modersmålet är ersatt av ett annat språk. Det diakonala samhällsansvaret innebär att utlandsförsamlingarna och dess medarbetare tar ett avsevärt ansvar för människor med svenskspråkig identitet som är nödställda och befinner sig i utlandet. Det kan till exempel handla om dödsfall och olyckor, om missbruk, att de är utsatta för brott som våldtäkt eller dömts till långa fängelsestraff. I samverkan med utlandsbeskickningarna verkar utlandsförsamlingarna och utför ett omfattande och av UD uppskattat arbete till människors stöd.

Svenska kyrkan

Havresuppe smaker søtt.
Betasuppe full av kjøtt.
Ertesuppa er den beste
synes nok de aller fleste!

Krigsåren i Europa

Redan under 1600-talet, när Sverige var i mångåriga krig, sändes präster ut med svenska sjömän och soldater. Under 1900-talets krigsår i Europa fick flera svenska församlingar en betydande roll. För att nämna några konkreta handlingar: i Oslo blev kyrkans lokaler matplats för tusentals barn som varje dag fick äta "svensk suppe", i Berlin samarbetade såväl kyrkoherde Forell som Perwe med motståndsrörelsen genom förfalskande av identitetshandlingar och intyg. Svenska kyrkor förstördes i bombanfall, men på flera håll fanns handlingskraftiga medarbetare, såsom prästen Hjorth i Rotterdam, som tack vare gömda försäkringspapper såg till att få ersättning för återuppbyggnad. I Hamburg skedde distribution av matpaket, skänkta av Svenskar i världen (SVIV), till bofasta svenskar.

Svenska kyrkan

Sommarkollekt

till våra ungdomar världen över
Gåvopostgiro 90 16 03-1

Svenska kyrkan i utlandet

Attisch ur Svenska kyrkans arkiv.

Fotograf: Foto: Magnus Ahnsson

Foto: Arne Larsson

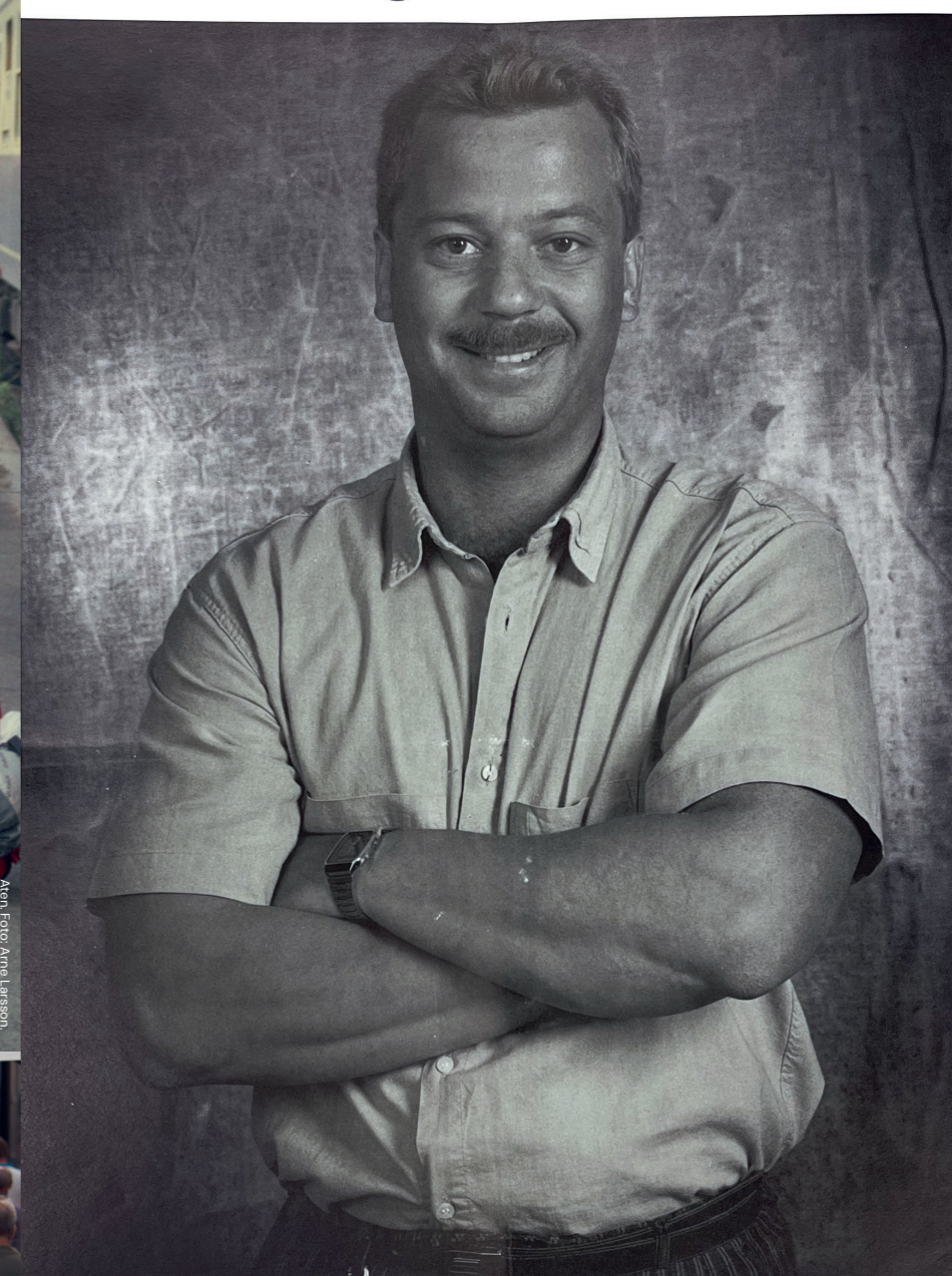

Spanien, Foto: Lena Sjöstöm

Wien, Foto: Carl Anders Nilsson

Gör som långtradarchaufförerna

Besök din kyrka utomlands

Svenska kyrkan i utlandet — SKUT

Attisch ur Svenska kyrkans arkiv.

Turister & chaufförer

På 1950-talet inleddes utvecklingen av charterturismen. Resorna gick inledningsvis först till medelhavsländerna och till de spanska Kanarieöarna för att senare sträcka sig till andra länder, däribland Thailand. Den grundläggande principen var att Svenska kyrkan följde sina medlemmar på deras färd ut i världen. Det kom även att visa sig att öppenheten för kyrkan var betydligt större än hemmavid och kyrkan, som en svensk utpost, kom att samla människor som inte annars var kyrkobesökare. Genom verksamheten på turistorterna upptäckte många Svenska kyrkan på ett nytt sätt; kyrkan var öppen, välkomnande och social. Den var stödjande när det behövdes. Det gav Svenska kyrkan en goodwill av stora mått.

Svenska kyrkan

Mobilpräster i pandamerika på resa. Foto: Maria Schattberg

Foto: Svenska kyrkan i Nederländerna

Foto: Magnus Amstrup Jacobsen

Begravning i budstisktempel. Foto: Erik Stenborg Roos

Foto: Henrik Salin

Själhetestampplar inför färdledselsk. Foto: Magnus Amstrup Jacobsen

Mobila präster

Lokalt ansvarstagande har resulterat i nyare utlandsförsamlingar. Regionalkyrkan i Schweiz startade lokalt och var från början mobil med gudstjänster och samlingar i landet. Under de senaste tio åren har en centralt organiserad mobil verksamhet etablerats. I uppdraget för de mobila prästerna ingår uppsökande verksamhet, gudstjänster, sakramentsförvaltning och ett samhällsansvar i samverkan med ambassader, konsulat och utlandsbeskickningar, vilket innebär ett av UD uppskattat arbete till människors stöd. Lokalt svarar frivilliga för det praktiska arrangemanget. Svenskar som bor långt från platser där det finns en svensk församling får möjlighet att delta i kyrkoårets högtider, få sina barn döpta och ha någon att tala med. Arbetssättet stämmer väl överens med Svenska kyrkans kyrkosyn.

Old Sweden Church, Delaware. Foto: Svenska kyrkans arkiv.

Gudstjänst i Gwynia. Foto: Svenska kyrkans arkiv.

Vigsel i Grekland. Foto: Magnus Aronson.

Gudstjänst i London. Foto: Joakim Carlström.

Dop i New York. Foto: Magnus Aronson.

Konfirmation i Edeberg, Sverige. Foto: Svenska kyrkans arkiv.

Gudstjänst i New York. Foto: Magnus Aronson.

Gudstjänst i Iloireville. Foto: Magnus Aronson.

Gudstjänst i Paris. Foto: Magnus Aronson.

Församlingsliv

Församlingarna och andra verksamheter inom Svenska kyrkan i utlandet har till uppgift att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Arbetet inom Svenska kyrkan i utlandet har liknande inriktning som arbetet i en församling i Sverige. Dock är missionsaspekten särskilt accentuerad, då människor som kan ha varit likgiltiga för Svenska kyrkan på hemmaplan möter församlingar som i ord och i handling tar sig an människor i olika, inte sällan svåra, situationer, som därmed får en förnyad erfarenhet av evangeliet. Det diakonala samhällsansvaret är omfattande och en väsentlig del av utlandskyrkans arbete. De med svenskspråkig identitet i utlandet är subjekt i verksamheten, och deras engagemang och behov utgör i hög grad utlandskyrkans församlingar och dess verksamhet.

